

Začít se ptát Boha(1.adv.ne / B) 27.11.2005

Iz 63,16-64,7; 1Kor 1,3-9; Mk 13,33-37

Začíná nový církevní rok. Každý rok prožíváme znovu liturgické slavnosti roku, znovu procházíme určité biblické lekce. Jako bychom vystupovali po točitém schodišti. Každou otáčkou se ocitáme sice nad stejným bodem a přece můžeme vždy vystoupit výše. Šest dní Stvořitel pracoval, sedmý odpočinul. Sedmý den je nejen dnem odpočínutí, ale i dnem, kterým nám Stvořitel předává starost o svět. V několika podobenstvích je to uvedeno (podobenství o vinařích, o hřivnách, správci, o služebnících). Je důležité vědět jak, v čem a o co, máme pečovat... Je dobré vidět někoho, kdo umí pečovat. I proto se zajímáme o Hospodina... Proto jsme vstoupili do učení k Ježíši.

Všimneme si 1. čtení, bude nám prvním krokem k Adventu. Doufám, že nám třeba pomůže porozumět dalším adventním nedělním tématům. Izraelitům se dostalo nové svobody po babylonském zajetí. Zbudovat znovu okupací poničenou zemi nebylo pro navrátilce snadné. Sami zakoušíme, co vše nám po „listopadu“ chybí a na co se nedostává sil. Izaiáš se ptá za Izrael a očekává, zda se k jeho otázkám přidají další.

Hráli jste někdy divadlo nebo je režirovali? Čtete v kostele? Jak byste četli slova: „Hospodine, ty jsi přece náš Otec, náš vykupitel odedávna... Proč jsi nás nechal zbloudit, Hospodine, ze svých cest... Zatvrdil jsi naše srdce, aby se tě nebálo...“ (srov. Iz 63,16-17) Vybereme si pro zjednodušení jen větu: „Proč jsi nás nechal zbloudit, Hospodine, ze svých cest?“ Lze ji přečíst jako:

- otázku: „Proč nás trestáš, jakým právem.“
- výčítku: „Proč ses nepostaral, říkáš, že jsi Otcem a teď se nepostaráš.“
- náрек nad sebou: „Nikomu nic nevyčítám, ale koukejte, jaký jsem chudák.“

I otázka se dá číst různě. Mohu říci stejná slova, ale způsob, jak to říkám, ukazuje na jiný přístup, pokaždé to vlastně bude otázka jiná. Jinam vyústí. Pokusím se to popsat. V uvozovkách uvedu slova otázky, bez uvozovek popíšu způsob řeči jakým tónem mluvím.

1. „Proč jsi nás nechal zbloudit?“ Máš asi nějaký důvod, proč jsi nám to udělal (Ale tomu já neporozumím.).
2. „Proč jsi nás nechal zbloudit?“ Určitě k tomu máš nějaký důvod, proč jsi nám to udělal a já bych chtěl znát tvůj důvod.

Ten první způsob zní jako otázka, ale tázající se vlastně neptá. Všimněme si, že klademe otázky a někdy hledáme odpověď a jindy nechceme odpověď slyšet nebo nás nezajímá. Mnoho neúspěchů - i v náboženském životě - je způsobeno tím, že se nedovedeme pořádně ptát. Nebo se nechceme ptát. Je tedy vidět, že ten, který se ptá ústy, ve skutečnosti nemusí čekat odpověď. Otázka (zdánlivá): „Proč jsi nám to udělal?“ může být nejen žádání odpovědi, ale i výtka nebo lamentování. Naopak: „Zdůvodni, proč jsi to udělal?!“ mohou znít dost tvrdě a přitom to může být velice blízko ke správné otázce.

Je-li někdo přesvědčený o Boží dobrotě, řekne. „Ty máš jistě nějaký důvod. Připadá mi to tvrdé. Nechápu sice tvůj důvod, ale prosím tě, pomoz mi poznat, proč jsi to udělal?“ Jestli nejsem přesvědčen o Boží lásce, mám-li Boha za přísného Pána (vzpomeňme na služebníka, který zakopal hřivnu: „Pane, poznal jsem tě, že jsi tvrdý

člověk a sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Báł jsem se, a proto jsem šel a ukryl tvou hřivnu v zemi. Hle, zde máš, co ti patří.“ Mt 25,24-25), pak si jen naříkám. „No, máš asi nějaký důvod, co nadělám, služba u tebe je tvrdá.“

Proč, když nám je zle, se jen ukájíme falešnou zbožností? Řekneme: „To je tajemství“ (útěk před pravdou a jejím hledáním - strach) nebo: „Já to obětuji za toho a tamtoho, za duše v očistci“. Proč se neptáme, jak nám radí Izaiáš (a on dobře ví, proč tak Hospodin jedná, stačí si přečíst kousek dalšího textu z Izaiáše). Izaiáš nás vede ke kladení otázek. Bůh chce, abychom se zamýšleli nad tím, co se nám nedaří, proč to je. Známe to, udělám-li chybu a nehledám-li příčinu chyby, asi budu chybu opakovat. Hledám-li příčinu a najdu-li ji, mohu ji odstranit.

Bůh nám přeje, je důležité si všimnout a poznat, jak nám Bůh přeje. „Jsi přece náš Otec! Tys náš Otec, náš vykupitel odedávna, to je tvé jméno. My jsme tvoji odedávna, vždy jsi o nás pečoval, nemáme nikoho mimo tebe. Zasazuješ se o toho, kdo s radostí koná spravedlnost. Hospodine, tys náš Otec! My jsme hlína, tys náš tvůrce, a my všichni jsme dílo tvých rukou.“ Bože, víme, že nás máš rád, pečuješ o nás, tys musel mít jistě velice závažný důvod, když se k nám takto chováš. Naše chyba musí být mnohem a mnohem závažnější než naše veliká současná bída - známe přece tvou shovívavost a mírnost.

Izraelité jsou zděšeni z tragédie babylonského zajetí, vidí, že sami nemohou znovu vybudovat Jeruzalém, že se svými zdecimovanými silami nejsou schopni vybudovat lepší společenství. Izaiáš je učí hledat chybu. „Proč se to vše stalo? Kde naši otcové sešli z cesty? Jaká je příčina? Proč na nás Hospodin všechnu tu hrůzu dopustil?“

Máte doma větší děti? Dají si od vás poradit? Nebo řeknou: „Nech mě na pokoji. Nemluv mi do toho. Nevšímej si mě.“ My se až takto k Bohu nechováme (z různých důvodů), spíše si namlouváme, že Bůh naše utrpení potřebuje, můžeme je obětovat, považujeme utrpení za odměnu a vyznamenání. Nebudu uvádět velikou snůšku falešných frází. Pokud se neptáme na příčiny trápení, která nás potkávají, nejen že zarmucujeme Boha, vyřazujeme jej ze hry, ale sami se stáváme neovladatelnými. Jednáme tak absurdně, jako kdyby někdo jel autem a neodstranil by námrazu z oken. Bez výhledu se přece nedá jet. Ale my takhle někdy jednáme v duchovním životě. Neptáme se, jak vlastně vypadá správné myšlení. Žijeme jak se zavázanýma očima, s klapkami na očích a zaregistrujeme až srážku - hřích nebo chybu. A pak stejně nechceme vidět, že nás náraz na něco upozorňuje, že nás Bůh varuje: „Na to si dej pozor!“ Místo toho obětuujeme všechna trápení na nejzbožnější úmysly. Dáváme si klapky na oči a neklademe si otázku, co nám chce Bůh trápením říci. Všimněte si, jak jsme bezradní k všelijakým katastrofám a násilí. Nikdo o tom nemluví (leda fundamentalisté svým primitivním, nepřijatelným a povýšeneckým způsobem).

Není podstatné, zda budeme mít adventní věnec, zda se postíme, či kolik sebezáporů získáme. Rozhodující je začít se ptát Boha, aby to byla otázka a ne výtkka nebo rezignace. Ale otázka, po které zavřu pusu a otevřu obě uši.